

Γλώσσα Β΄ Δημοτικού

**Ταξίδι στον κόσμο
της γλώσσας**

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Τόμος 2ος

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:**

**«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Δημήτριος Γ. Βλάχος

Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ

Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων

βιβλίων και παραγωγή

υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού

με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το

Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου

Γεώργιος Τύπας

Σύμβουλος του Παιδαγ. Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου

Γεώργιος Οικονόμου

Σύμβουλος του Παιδαγ. Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από

το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και

25% από εθνικούς πόρους.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Ζωή Γαβριηλίδου, Επικ. Καθ. του
Δημοκρίτειου Πανεπ. Θράκης,
Μαρία Σφυροέρα, Επικ. Καθηγ. του
Δημοκρίτειου Πανεπιστημ. Θράκης
Λουκία Μπεζέ, Καθηγ. του Δημοκρ.
Πανεπιστημίου Θράκης

ΚΡΙΤΕΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Άννα Παγοροπούλου, Επικ. Καθηγ.
του Πανεπιστημίου Αθηνών
Νικόλαος Κουτσός,
Σχολικός Σύμβουλος
Ιωάννης Μπάρτζης, Εκπαιδευτικός

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Άντα Γανώση,
Σκιτσογράφος - Εικονογράφος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Αγγελική Τσαμπάζη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Πέτρος Μπερερής, Σύμβουλος του
Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

Μαρία Καράμπελα, Εκπαιδευτικός

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Παναγιώτης Γράββαλος,
Εικαστικός Καλλιτέχνης

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ACCESS Γραφικές Τέχνες Α.Ε.

Η προσαρμογή του βιβλίου έγινε
από την Ομάδα ανάπτυξης ψηφιακού
εκπαιδευτικού υλικού προσβάσιμου
από αμβλύωπες μαθητές, του έργου
«Σχεδιασμός και Ανάπτυξη
προσβάσιμου εκπαιδευτικού και
εποπτικού υλικού για μαθητές με
αναπηρίες – Οριζόντια Πράξη».

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Ζωή Γαβριηλίδου
Μαρία Σφυρόερα Λουκία Μπεζέ**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ Α.Ε.**

Γλώσσα Β΄ Δημοτικού

**Ταξίδι στον κόσμο
της γλώσσας**

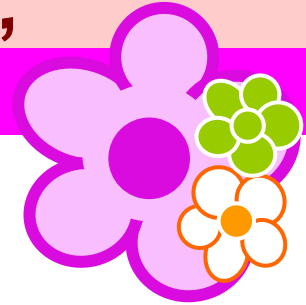
ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Τόμος 2ος

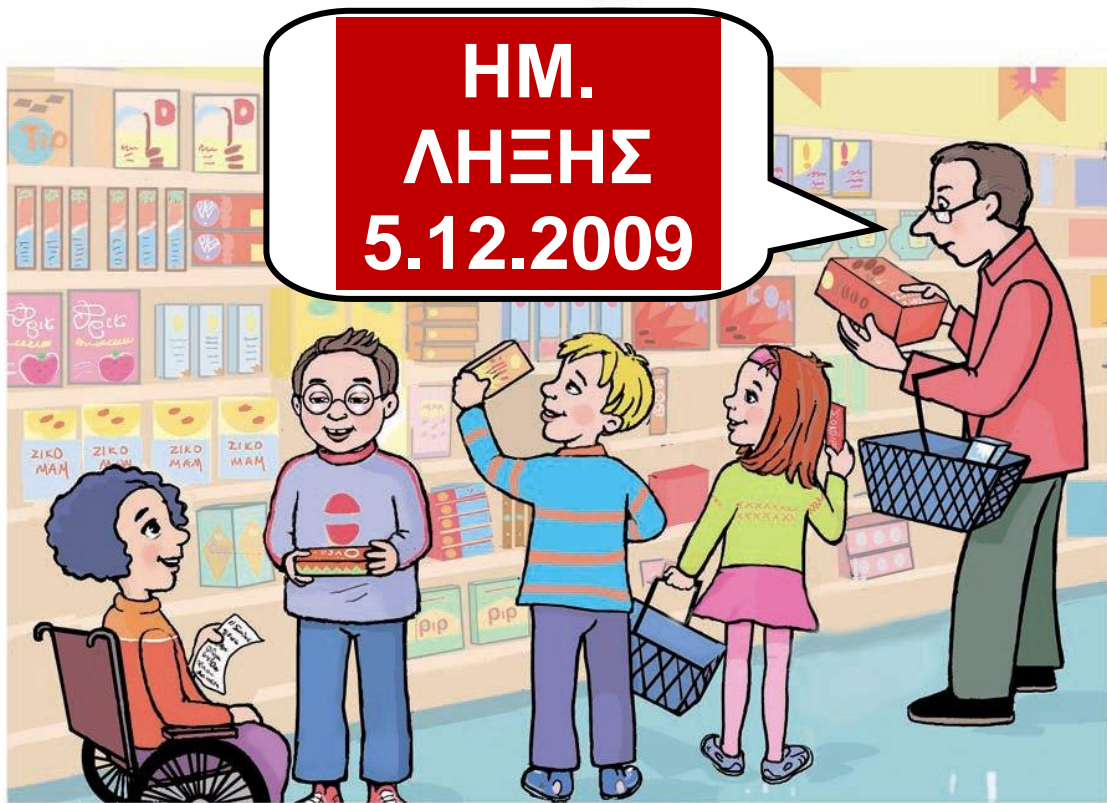
ΕΝΟΤΗΤΑ 5

Πάμε για ψώνια;

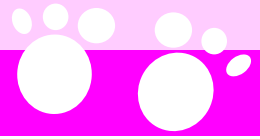
Στην ενότητα αυτή θα μάθεις:

- ✓ Να βρίσκεις πληροφορίες σε ετικέτες προϊόντων.
- ✓ Να φτιάχνεις τις δικές σου ετικέτες.
- ✓ Να λες και να γράφεις σωστά τις μέρες της εβδομάδας.
- ✓ Να λες και να γράφεις σωστά τους μήνες του χρόνου.
- ✓ Να διαβάζεις το **αυ** και το **ευ**.
- ✓ Να χωρίζεις μια λέξη στα δύο, όταν δε χωρά ολόκληρη στο τέλος της σειράς.

* Τι κοιτάζει με προσοχή ο κύριος στην εικόνα;

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

1

Ο Λουκάς, η Χαρά, ο Αρμπέν και η Γαλήνη βρίσκονται στο σουπερμάρκετ, για να αγοράσουν ό,τι θα χρειαστούν για το ταξίδι στη Χωχαρούπα.

- Ποιος έχει τη λίστα με τα ψώνια; Τι χρειαζόμαστε;

- Εγώ την έχω! Θέλουμε ψωμί για τοστ, νερό, χυμούς, μπαταρίες, χαρτομάντιλα, κονσέρβες και ένα ανοιχτήρι για κονσέρβες.

- Να πάρουμε και σοκολάτες!

- Οι σοκολάτες θα λιώσουν στο ταξίδι.

- Έχει δίκιο ο Αρμπέν. Να! Δες τι είναι γραμμένο πάνω σε αυτή τη σοκολάτα: «Να διατηρείται σε μέρος δροσερό».

- Τι θα λέγατε αν αντί για σοκολάτες παίρναμε μπισκότα με δημητριακά όπως αυτά; Στο κουτί γράφει ότι περιέχουν σιτάρι, ρύζι, καλαμπόκι, βρόμη, φιστίκια, αμύγδαλα, και αντί για ζάχαρη έχουν μέλι. Είναι πιο υγιεινά και δε λιώνουν.

- Εντάξει! Πριν βάλεις τα μπισκότα στο καλάθι, δες την ημερομηνία λήξης.

- Τι είναι η ημερομηνία λήξης;

- Μια ημερομηνία που μας δείχνει μέχρι πότε μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε κάτι. Να, δεξ! Εδώ γράφει: «Ανάλωση πριν από 25-11-2007».

**Το σουπερμάρκετ
το λέμε και
υπεραγορά.**

**Ανάλωση κατά
προτίμηση πριν από:
16 03 2006**

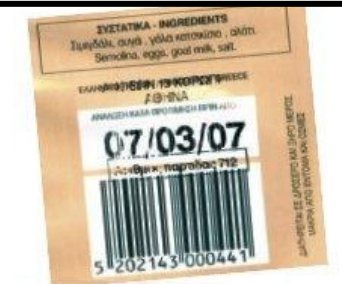
- * Τι θέλουν να αγοράσουν οι τέσσερις φίλοι από το σουπερμάρκετ;
- * Καταλαβαίνεις τι σημαίνει «Ανάλωση πριν από 25-11-2007», που είναι γραμμένο πάνω στο κουτί με τα μπισκότα;
- * Θυμάσαι τι άλλο είναι γραμμένο στις ετικέτες, στα κουτιά ή στα μπουκάλια από διάφορα προϊόντα;

100% φυσικός χυμός

Ανάλωση κατά προτίμηση πριν από: 07/03/2006

**Φέρε από το σπίτι σου
συσκευασίες από προϊόντα που
μπορούμε να φάμε ή να πιούμε.
Συεννοήσου με τους συμμαθητές
σου, ώστε να μη φέρετε τις ίδιες.
Κάντε έναν κατάλογο με
τις συσκευασίες που φέρατε
στην τάξη.**

- * Διαβάστε στην τάξη τι είναι
γραμμένο στις ετικέτες,
στα κουτιά ή στα μπουκάλια
που φέρατε.**
- * Συζητήστε τι σημαίνουν
οι λέξεις που δεν καταλαβαίνετε.**
- * Τι πληροφορίες βρίσκετε σε
κάθε συσκευασία;**

**Οι ερωτήσεις αυτές
μπορούν να σας
βοηθήσουν.**

- ✓ Πώς λέγεται το προϊόν;
- ✓ Τι περιέχει;
- ✓ Πόσο βαρύ είναι;
- ✓ Πότε φτιάχτηκε;
- ✓ Ποιος το έφτιαξε;
- ✓ Πού φτιάχτηκε;
- ✓ Μέχρι πότε μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε;

▶ Τώρα είστε έτοιμοι να κάνετε την **άσκηση 1** στη σελίδα 49 του **Τετραδίου Εργασιών (1ος τόμος)**.

**ΒΑΡΟΣ ΚΑΘΑΡΟ 500 γρ.
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΤΑ
ΠΡΟΤΙΜΗΣΗ ΕΩΣ
31/12/2007**

3

Μέσα στο σουπερμάρκετ τα παιδιά βρήκαν διάφορα προϊόντα που τα ήξεραν από τις διαφημίσεις. Η Χαρά άρχισε να σιγοψιθυρίζει ένα ποίημα που της έμαθε η μαμά της.

Η διαφήμιση

Καλέ τι μας λες εκεί!
Δεν είμ' άδειο εγώ σακί,
να μου βάζουν στο κεφάλι
ό,τι κι όσα θέλουν άλλοι.

Τι θα φάω, τι θα πιω,
με τι ρούχα θα ντυθώ,
ποιο παιχνίδι θ' αποχτήσω
και ποια τσίχλα θα μασήσω.

Όλη μέρα ολόγυρά μου,
διαφήμιση κυρά μου,
προσπαθείς με κάθε τρόπο
στην καρδιά μου να βρεις τόπο.

Ωωω

Κι όλο πιότερο γλυκαίνεις
κι όλο πιο πολύ ομορφαίνεις,
αλλά... μην πανηγυρίζεις,
γιατί δε με ξεμουαλίζεις.

Μαρία Γουμενοπούλου

Μάθε να γράφεις **σωστά**
την τρίτη στροφή.

Διαλέξτε μια διαφήμιση από ένα περιοδικό και συζητήστε στην τάξη πώς περιγράφεται το προϊόν που διαφημίζεται.

- * Πού βλέπουμε συνήθως διαφημίσεις;**
- * Αγοράζεις πάντα αυτό που δείχνουν οι διαφημίσεις; Γιατί;**
- * Τι πληροφορίες μάς δίνουν οι διαφημίσεις; Είναι πάντα αληθινές;**
- * Λένε πάντα την τιμή του προϊόντος που διαφημίζεται; Γιατί;**

4

Μετά τα ψώνια στο σουπερμάρκετ τα παιδιά γύρισαν στα σπίτια τους.

- Βάγια, στο γιαούρτι γράφει:
«Ημερομηνία λήξης:
5-10-2009». Μπορώ να το φάω;

- Τι ημερομηνία έχουμε σήμερα;

- 4 Οκτωβρίου του 2009. Γιατί ρωτάς;

- Μπορείς να φας το γιαούρτι σου μέχρι αύριο, που θα είναι 5 Οκτωβρίου του 2009.

- Από πού το κατάλαβες;

- Είναι απλό! Ο πρώτος αριθμός της ημερομηνίας λήξης σου δείχνει τη μέρα, ο δεύτερος αριθμός δείχνει το μήνα και ο τρίτος δείχνει το έτος.

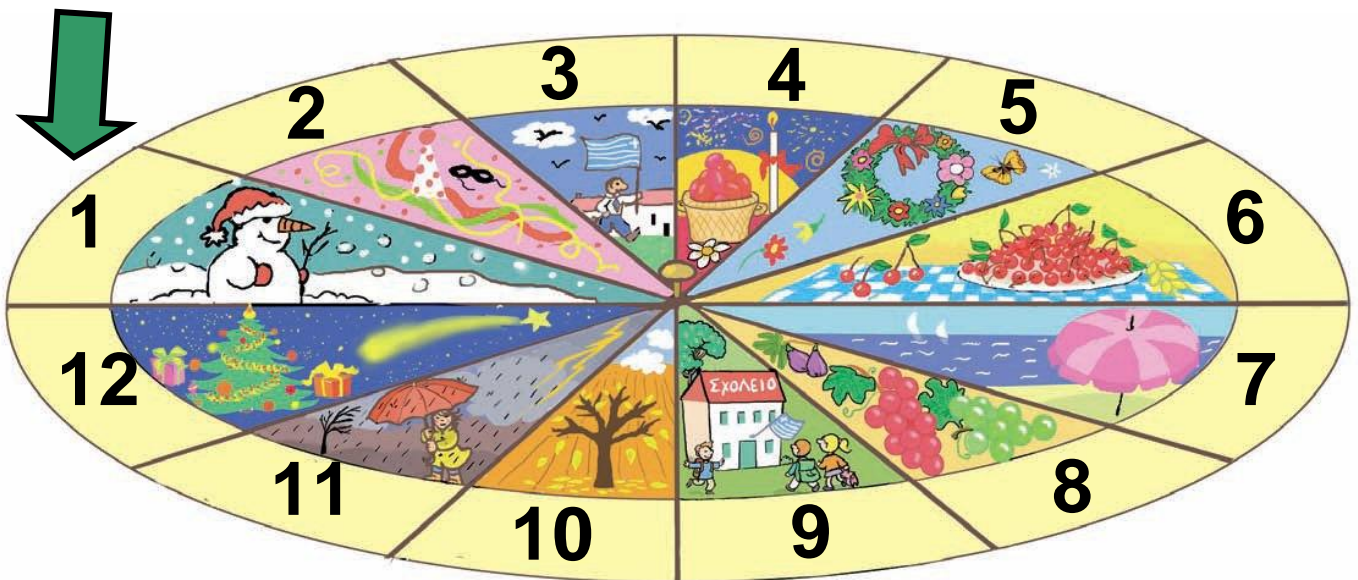

- Είναι πολύ δύσκολο να βρίσκω το μήνα! Μπορείς να με βοηθήσεις;

- Πρέπει να μάθεις τους μήνες με τη σειρά αρχίζοντας από τον Ιανουάριο. Πρόσεχε όμως!

- Πολλές φορές στις συσκευασίες οι μήνες γράφονται με αριθμούς: 01, 02, 03, 04, 05, 06, 07, 08, 09, 10, 11, 12.

1. Ιανουάριος	7. Ιούλιος
2. Φεβρουάριος	8. Αύγουστος
3. Μάρτιος	9. Σεπτέμβριος
4. Απρίλιος.	10. Οκτώβριος
5. Μάιος	11. Νοέμβριος
6. Ιούνιος	12. Δεκέμβριος

Δηλαδή,
ο Απρίλιος είναι
ο τέταρτος μήνας;

Ακριβώς!

▶ Αν θέλεις να μάθεις καλά τους μήνες, άνοιξε το **Τετράδιο Εργασιών (1ος τόμος)** στις σελίδες 51-59 και κάνε τις ασκήσεις **2**, **3**, **4** και **5**.

Μάθε να λες και να γράφεις **σωστά** τους μήνες του χρόνου.

5

Διάβασε τώρα ένα σύντομο παραμύθι με πρωταγωνιστές τους δώδεκα μήνες.

Η κυρά Καλή και οι δώδεκα μήνες

Μια φορά κι έναν καιρό ζούσαν
σ' ένα χωριό δυο κυρούλες.

Τη μια την έλεγαν Καλή,
γιατί ήταν ευγενική
και καλόψυχη και είχε
για όλους καλά λόγια.

Την άλλη την έλεγαν
Κακή, γιατί δεν έλεγε
ποτέ τον καλό τον λόγο.

Μια μέρα η Καλή πήγε στο βουνό
να μαζέψει ξύλα. Παρουσιάζονται
τότε μπροστά της δώδεκα
παλικάρια. Ήταν οι δώδεκα μήνες
του χρόνου.

- Γεια σου, γιαγιά, της λένε.
- Γεια σας και σε σας, απαντά
η κυρα-Καλή.
- Δε μας λες, γιαγιά, τι γνώμη έχεις
για τους δώδεκα μήνες

του χρόνου; Ποιον αγαπάς περισσότερο;

- Τι πράγματα είναι αυτά που με ρωτάτε, παιδιά μου; Όλοι έχουν τη χάρη τους! Ο Γενάρης με τα χιόνια, ο Φλεβάρης με το καρναβάλι, ο Μάρτης που ξαναγεννιέται η φύση, ο Απρίλης με το Πάσχα, ο Μάης με τις παπαρούνες, ο Ιούνης κι ο Ιούλης με τα μπάνια στη θάλασσα, ο Αύγουστος με το θέρο, ο Σεπτέμβρης με τον τρύγο, ο Οκτώβρης με τα κάστανα και τα όμορφα χρυσάνθεμα, ο Νοέμβρης με τις ευεργετικές βροχές του κι ο Δεκέμβρης με τα Χριστούγεννα. Τους αγαπώ όλους ίσα.

Οι μήνες ευχαριστήθηκαν πολύ από τα λόγια της και της έδωσαν ένα τσουβαλάκι. Όταν πήγε η γριούλα στο σπίτι της, το άνοιξε και ήταν γεμάτο φλουριά.

Λαϊκό παραμύθι

** Μπορείς να διηγηθείς το παραμύθι με δικά σου λόγια;**

**Φτιάξτε όλοι μαζί ένα παρόμοιο παραμύθι με πρωταγωνίστρια την κυρα-Κακή, που δεν ευχαρίστησε τους δώδεκα μήνες με την απάντησή της.
Έπειτα εικονογραφήστε το παραμύθι σας.**

Μάθε να γράφεις **σωστά**
την υπογραμμισμένη φράση
του παραμυθιού.

6

Διάβασε.

Ακόμη δεν κατάφερα να
μάθω καλά τους μήνες με
τη σειρά! Ξέρω όμως απέξω
ένα ποίημα που λέει
τις μέρες της εβδομάδας
με τη σειρά!

Εμείς ποια μέρα θα
ξεκινήσουμε το ταξίδι μας
για τη Χωχαρούττα;

Οι μέρες της εβδομάδας

Σήμερα **Δευ**τέρα
ας πούμε καλημέρα

αύριο είναι Τρίτη
θα ψάξω μες στο σπίτι

να βρω κανένα χάρτη
τον μελετώ Τετάρτη

Πέμπτη θ' αποφασίσω
και θα προγραμματίσω

Παρασκ**ευ**ή στον δρόμο
κι ο σάκος μου στον ώμο

Σάββατο πια δικός μου
γη κι ουρανός του κόσμου

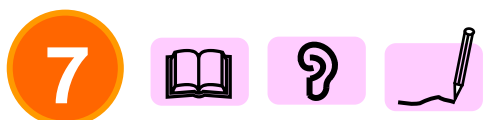
την Κυριακή πίσω ξανά
σβούρα ο καιρός κύκλους
γυρνά

και πάλι τη Δευτέρα
θα πούμε καλημέρα
καινούρια εβδομάδα
πιο φρέσκια η λιακάδα
όμως και με συννεφιά
έξω η κακοκεφιά.

Θέτη Χορτιάτη

Αντίγραψε **στο τετράδιό σου** τις
μέρες της εβδομάδας με τη σειρά
και μάθε να τις γράφεις **σωστά**.

Έπειτα προσπάθησε να μάθεις το ποίημα **απέξω** όπως η Χαρά! Είναι πολύ εύκολο!

Για να μάθεις το ποίημα, διάβασέ το δυνατά!

Το **ευ** ακούγεται το ίδιο στη λέξη Δ**ευ**τέρα και στη λέξη Παρασκ**ευ**ή;

Πώς ακούγεται το **αυ** στη λέξη **αύ**ριο;

Ξέρεις κάποια λέξη όπου το **αυ** ακούγεται **αφ** ;

Προσοχή!
Το **ευ** ακούγεται άλλοτε **εφ**
και άλλοτε **εβ**.
Το **αυ** άλλοτε ακούγεται **αφ**
και άλλοτε **αβ**.

Βάλε τις παρακάτω λέξεις στα
τέσσερα σακουλάκια ανάλογα με το
αν ακούς **αφ** ή **αβ** και **εφ** ή **εβ**.

Έπειτα μάθε να τις γράφεις **σωστά**.

αυλή

ευτυχία

αυτοκόλλητο

αυλός

ευλογία

Ευρώπη

ευχή

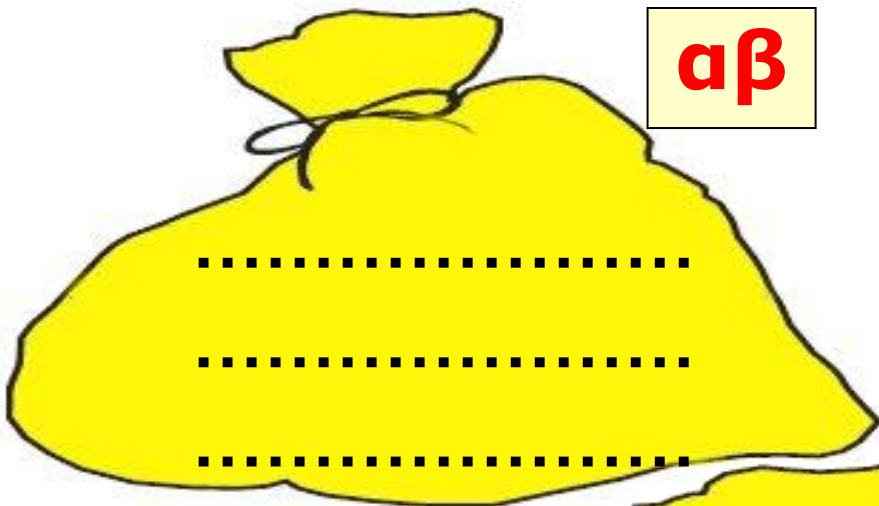
Αύγουστος

αυτοκράτορας

ευχαριστώ

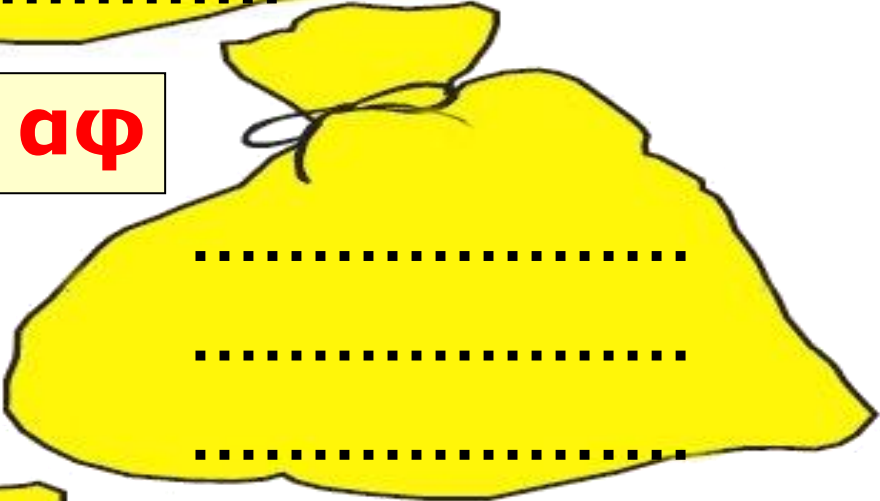
αυτοκίνητο

ευγενικός

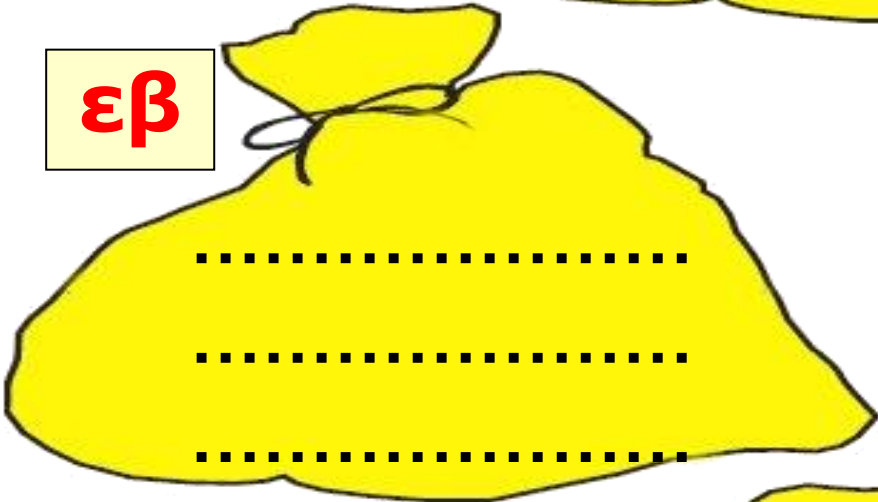

αβ

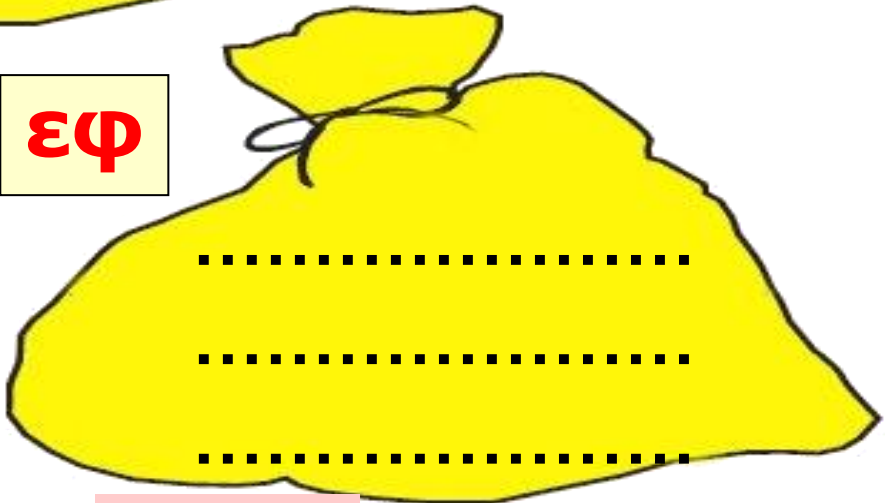
αφ

εβ

εφ

Αυτές οι λέξεις χώρεσαν μέσα στο σακουλάκι. Όμως άλλες λέξεις δε χωρούν, στο τέλος της σειράς όταν βρεθούν!

8

Διάβασε τις παροιμίες για τους μήνες τις οποίες έγραψε η γιαγιά της Χαράς, όταν την άκουσε να λέει τους μήνες απέξω. Καταλαβαίνεις τι σημαίνουν;

Αντίγραψε τις παροιμίες **στο τετράδιό σου** και μάθε να γράφεις **σωστά** τις δύο πρώτες.

Παρατήρησε τη γραμμούλα που χωρίζει τις λέξεις στα δύο, όταν δε χωρούν ολόκληρες στο τέλος της σειράς.

**Του Γενάρη το φεγγάρι
λάμπει σαν μαργα-
ριτάρι.**

**Ο Φλεβάρης κι αν
φλεβίσει καλοκαί-
ρι θα μυρίσει.**

**Μάρτης είναι χάδια κάνει, πό-
τε κλαίει τότε γελάει.**

**Από Μάρτη καλοκαίρι κι από Αύ-
γουστο χειμώνα.**

**Αύγουστε, καλέ μου μή-
να, να 'σουν δυο φο-
ρές το χρόνο.**

**Όταν οι λέξεις δε χωρούν
ολόκληρες στο τέλος της
σειράς, χωρίζονται στις
συλλαβές τους!**

▶ **Πήγαινε στις σελίδες 59-60 του
Τετραδίου Εργασιών (1ος τόμος),
στην άσκηση 6. Μπορείς να
χωρίσεις σωστά τις λέξεις που δε
χωρούν ολόκληρες στο τέλος της
σειράς;**

Αύριο Ανθολόγιο

ΕΝΟΤΗΤΑ 6

Είμαστε έτοιμοι;

Στην ενότητα αυτή θα μάθεις:

- ✓ **Γιατί αφήνουμε μηνύματα.**
- ✓ **Να αφήνεις σύντομα μηνύματα, προφορικά και γραπτά.**
- ✓ **Να βάζεις διαλυτικά, απόστροφο και ενωτικό, όταν γράφεις.**
- ✓ **Να διαβάζεις και να γράφεις τους διφθόγγους.**

26 Οκτωβρίου,

του Αγίου Δημητρίου.

Να ευχηθώ στη θεία Δήμητρα.

Πέρασα να σε δω αλλά
δε σε βρήκα. Θα σου 🗨️
τηλεφωνήσω το απόγευμα.

❤️ Χαρά

Μαμά, φεύγω για το σχολείο.

Πήρε η γιαγιά. Θα περάσει

το απόγευμα από το σπίτι.

Λουκάς

Λουκά, γεια. Είμαι ο Αρμπέν. Ήθελα να βγούμε να παίξουμε, αλλά δε σε βρήκα.

- * Ποιος έχει αφήσει καθένα από τα παραπάνω μηνύματα και γιατί;
- * Εσύ έχεις πάρει ποτέ μήνυμα; Από ποιον;
- * Έχεις αφήσει ποτέ μήνυμα σε κάποιον; Τι του έλεγες ή τι του έγραφες;

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

1

Η Χαρά, ο Λουκάς, η Γαλήνη και ο Αρμπέν προετοιμάζονται για το ταξίδι τους στη Χωχαρούπα. Όλοι σκέφτονται συνέχεια τι θα χρειαστούν στον δρόμο. Δεν ξέρουν τι καιρό θα κάνει ούτε πώς θα είναι στη Χωχαρούπα. Έτσι, προσπαθούν να μην ξεχάσουν κάποια βασικά πράγματα, όπως τρόφιμα, ρούχα και άλλα.

**Γιατί ανησυχούμε άδικα;
Ας βρούμε στον τηλεφωνικό
κατάλογο κάποιο τηλέφωνο
της Χωχαρούπας. Θα
τηλεφωνήσουμε στην
τουριστική αστυνομία
της Χωχαρούπας και θα
ρωτήσουμε όλα αυτά που
χρειάζεται να γνωρίζουμε για
το ταξίδι! Θα πάρω τηλέφωνο
το Λουκά, για να του πω
την ιδέα μου!**

**«Ο Κώστας, η Μάρθα και
ο Λουκάς απουσιάζουν.
Αφήστε το μήνυμά σας!»**

**Λουκά, γεια! Η Γαλήνη είμαι!
Μου ήρθε μια ιδέα για το
ταξίδι. Όταν γυρίσεις, πάρε με
τηλέφωνο να σου την πω!**

**Στο μεταξύ η Γαλήνη, για να μη
χάνει χρόνο, αρχίζει να ψάχνει στον
τηλεφωνικό κατάλογο. Βλέπει σε
μια σελίδα πολλά ονόματα χωρών.
Τα διαβάζει όλα με τη σειρά:**

**Αίγυπτος, Αλβανία, ...,
Βουλγαρία, Ελλάδα,
Ιαπωνία, ..., Κίνα,
Κορέα, ..., Ουκρανία,
Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία,
Τουρκία, ..., Φιλιππίνες...**

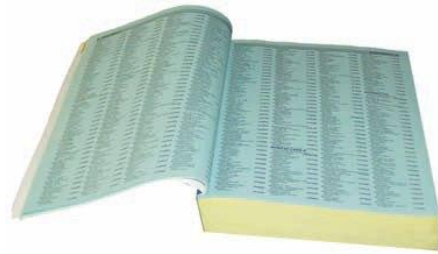
- ✳️ Ξέρεις κάποιες από τις χώρες αυτές;
- ✳️ Βρες τις στον χάρτη με τη βοήθεια του δασκάλου ή της δασκάλας σου.

Μάθε να γράφεις **σωστά** τη φράση με τα έντονα γράμματα.

- ✳️ Τι σκέφτονται συνέχεια οι τέσσερις φίλοι;
- ✳️ Τι σκέφτηκε να κάνει η Γαλήνη, για να βρουν πληροφορίες για τη Χωχαρούπα;
- ✳️ Σε ποιον άφησε μήνυμα η Γαλήνη;
- ✳️ Πώς νομίζεις ότι οι άνθρωποι έπαιρναν ή έστελναν μηνύματα ο ένας στον άλλο στα παλιά χρόνια;

Θα ήθελες αυτή τη στιγμή να αφήσεις μήνυμα σε κάποιον; Σε ποιον; Γράψε **στο τετράδιό σου** τι θα του έλεγες.

✳ Ύστερα από ποια χώρα θα έπρεπε να βρίσκεται η Χωχαρούπα στον τηλεφωνικό κατάλογο;

▶▶ Πήγαινε στην **άσκηση 1** στη σελίδα 63 του **Τετραδίου Εργασιών (1ος τόμος)**. Μετά άφησε και εσύ τα δικά σου μηνύματα στις **ασκήσεις 2 και 3**, στις σελίδες 64-65.

Σκέψεις πριν από το ταξίδι

Η Γαλήνη νύσταξε και αποφάσισε να πάει για ύπνο. Πριν ξαπλώσει, πήρε ένα χαρτάκι και άφησε ένα μήνυμα στη μητέρα της:

Μαμά, αύριο ξύπνα με νωρίς.
Δεν έχω βρει τα παιδιά ούτε
το τηλέφωνο της Χωχαρούπας.
Φαντάζομαι ότι θα είναι μια χώρα
νεραιδών όπως στα παραμύθια...
Ή μήπως είναι ένα γραφικό χωριό
με γαιδουράκια;
Ελπίζω να τα καταφέρουμε !

Με τις σκέψεις αυτές
να της χαϊδεύουν το μυαλό,
αποκοιμήθηκε...

Χμ! Πολύ ωραίο το μήνυμα της Γαλήνης. Όμως μήπως λείπει κάτι από ορισμένες λέξεις; Μπορείς να βρεις από ποιες; Εγώ δεν καταλαβαίνω τι είναι μια χώρα νεραιδών. Εσύ; Ποιες άλλες λέξεις δεν καταλαβαίνεις; Γιατί; Να σου πω ένα μυστικό; Πρόσεξε τη λέξη χαϊδεύουν και τα σημάδια πάνω από το ι και θα μαντέψεις... Το βρήκες;

Διάβασε δυνατά τις παρακάτω λέξεις.

Τα **ει**, **αι**, **οι** και **αυ** ακούγονται το ίδιο με τα **εϊ**, **αϊ**, **οϊ**, και **αϋ**; Σε τι διαφέρουν;

ειρήνη

θεικός

παιδιά

γαϊδούρια

οικογένεια

κοροϊδεύω

αυλή

αϋπνία

Αντίγραψε τις λέξεις
στο τετράδιό σου και μάθε
να τις γράφεις σωστά.

Τα σημαδάκια •• που μπαίνουν
πάνω από ορισμένα γράμματα
τα λέμε διαλυτικά! Αυτά ξέχασε να
βάλει η Γαλήνη στις λέξεις του
μηνύματός της. Ξέρεις γιατί τα
ονομάζουμε έτσι; Γιατί μας λένε
να μη διαβάζουμε το **ει** σαν **ι**, το
αι σαν **ε** και το **οι** σαν **ι**, αλλά
να τα διαλύουμε, να τα χωρίζουμε
σε δύο ήχους: **ει̇**, **αι̇**, **οι̇**.

▶ Για να δεις τι κάνουν τα διαλυτικά στις λέξεις, πήγαινε στην άσκηση 4 στη σελίδα 66 του Τετραδίου Εργασιών (1ος τόμος). Θα γελάσουμε πολύ με τις λέξεις που αλλάζουν!

Πριν κοιμηθεί, η Γαλήνη διάβασε μια ιστορία με αποχαιρετισμούς. Σκέφτηκε ότι θα πρέπει και εκείνη να αποχαιρετήσει συγγενείς και φίλους, πριν ξεκινήσει για τη Χωχαρούπα.

Στο καλό, χελιδονάκια

Ο αντικρινός «κυρ χελιδόνος» είδε το χελιδονορολόι του και ρώτησε: «Έτοιμοι; Τα πράγματά μας είναι έτοιμα;».

Η γυναίκα του είπε: «Ναι, είμαστε έτοιμοι».

Κάθισε να ξεκουραστεί σ' ένα φύλλο απάνω. Το φύλλο τρεμούλιασε συγκινημένο.

Ο «κυρ χελιδόνος» ήταν ανήσυχος και ρώτησε πάλι: «Δεν ξεχάσαμε τίποτα;». Το ίδιο ανήσυχη ήταν και η κυρα-Χελιδόνα.

Τα χελιδονάκια, που όση ώραμίλαγαν οι γονείς τους αυτάτσιμπολογιόντουσαν, είπαν: «Δεν αποχαιρετήσαμε τους φίλους μας».

Οι φίλοι τους, τα παιδιά, εκείνητην ώρα κάνανε μάθημα. Ο Φριφρής στάθηκε στο πεζουλάκι του παραθυριού. Ευγενικά χτύπησε το τζάμι. «Παιδιά, ήρθε η ώρα να φύγουμε» έλεγε το χτύπημά του.

Ο δάσκαλος το άκουσε και είπε στα παιδιά: «Τα χελιδόνια φεύγουν. Πάνε σε ζεστές χώρες. Ελάτε να τα αποχαιρετήσουμε».

Προσαρμογή από το βιβλίο της Γαλάτειας Σουρέλη, «Ο αγέρας παίζει φλογέρα», εκδ. Τήνος

✶ Μπορείς να διηγηθείς τι συμβαίνει στην ιστορία;

Μάθε να γράφεις **σωστά** τις φράσεις με τα έντονα γράμματα.

Εκτός από τα διαλυτικά,
υπάρχει και ένα άλλο
σημαδάκι. Το λένε **ΕΝΩΤΙΚΟ**,
επειδή ενώνει λέξεις όπως
αϊ-, γερο-, κυρα- με άλλες
που ακολουθούν.
Είναι έτσι: **-**.

Χρωμάτισε όλα τα **ΕΝΩΤΙΚΑ** που
υπάρχουν στο κείμενο των σελίδων
44, 45 και 46.

4

Και η Χαρά σκεφτόταν το ταξίδι.
Πριν την πάρει ο ύπνος, διάβασε
ένα παραμύθι, όπως κάθε βράδυ.

Ο αϊτός και το αηδόνι

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας αϊτός που είχε για γείτονα ένα αηδόνι το οποίο κελαηδούσε πιο ωραία από όλα τα πουλιά του δάσους. Το αηδόνι θαύμαζε τον αϊτό για τα μεγάλα δυνατά φτερά του, και ο αϊτός θαύμαζε το αηδόνι για το κελάηδημά του.

Μια μέρα λέει ο αϊτός στο αηδόνι: «Αηδόνι, βόηθα με να μάθω να κελαηδώ όπως εσύ». «Μετά χαράς» είπε το αηδόνι και άρχισε να δείχνει στον αϊτό πώς πρέπει να τραγουδά. Ο αϊτός όμως, όσο και

αν προσπαθούσε, δεν μπορούσε να τραγουδήσει.

Την άλλη μέρα λέει το αηδόνι στον αϊτό: «Αϊτέ, θα μου μάθεις να φτερουγίζω ψηλά κουβαλώντας πράγματα, όπως αυτό το ρόιδι;». «Μετά χαράς» είπε ο αϊτός, μα όσο και αν προσπαθούσε να δείξει στο αηδόνι πώς να κρατά το ρόιδι και να πετά ψηλά, το αηδόνι δεν τα κατάφερνε. Το ρόιδι έπεσε και άνοιξε στη μέση.

Ένας γάιδαρος που περνούσε από εκεί τους λέει: «Είναι καλύτερο να σας αρέσει αυτό που είστε παρά να θέλετε να μοιάσετε σε κάποιον άλλο!».

- ✳️ Τι ήθελε ο αϊτός και τι το αηδόνι; Το κατάφεραν;
- ✳️ Τι τους συμβούλεψε ο γάιδαρος;

Μπορείς να χρωματίσεις όλα τα
αϊ, αί, αη, οϊ, όι και όη
του παραμυθιού;

Αντίγραψε **στο τετράδιό σου** τις
λέξεις του κειμένου που έχουν
αϊ, αί, αη, οϊ, όι και **όη** και
μάθε να τις γράφεις **σωστά**.

Τα **αϊ, αί, αη,**
οϊ, όι και **όη**
λέγονται δίφθογγοι.

5

Ο Λουκάς γύρισε στο σπίτι του αργά και δεν τηλεφώνησε στη Γαλήνη. Πριν πάει για ύπνο, θυμήθηκε ξαφνικά ότι δεν είχε κάνει ακόμη την άσκησή του για το σχολείο. Το μυαλό του ήταν συνέχεια στη Χωχαρούπα και είχε ξεχάσει εντελώς την άσκηση. Η άσκηση έλεγε: «Οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές. Όμως μπορείς να σβήσεις εννιά γράμματα και να είναι και πάλι σωστές! Πώς γίνεται αυτό;».

Για να σε βοηθήσω, θα σου πω ένα μυστικό. Πολλές φορές, για να διαβάζουμε πιο εύκολα, κόβουμε κάποια γράμματα από τις λέξεις. Προσοχή όμως! Υπάρχουν κανόνες. Για παράδειγμα, μπορούμε να πούμε «τ' αεροπλάνα», για να μη λέμε πολλά ααα! Το ίδιο μπορούμε να κάνουμε με τα φωνήεντα ε και ο και με το δίψηφο φωνήεν ου. Όταν αφαιρούμε ένα φωνήεν, το σημαδάκι που βάζουμε στη θέση του είναι η απόστροφος ' .

Στο παρακάτω κείμενο σβήσε εννιά γράμματα και βάλε στη θέση τους την απόστροφο ' .

Τα αεροπλάνα πετούν ψηλά. Το όνειρό μου ήταν πάντα να μπω σε ένα αεροπλάνο. Και να που πραγματοποιήθηκε. «Να ακούς την αεροσυνοδό» μου είπε η μαμά μου. «Θα ανεβείς προσεκτικά» μου είπε η αεροσυνοδός. Σιγά το δύσκολο! Μπήκα με ενθουσιασμό στο ωραιότερο αεροπλάνο, που με έφερε σε ένα μέρος ονειρεμένο! Αχ! Θα ήθελα να μείνω εδώ για πάντα!

Και αν τα γράμματα σβηστούν, στη θέση τους πάλι μπορούν να μπουν! Πήγαινε στην **άσκηση 5** στη σελίδα 67 του **Τετραδίου Εργασιών (1ος τόμος)**.

Αύριο Ανθολόγιο

Σημαία μας η ειρήνη

**Ελάτε, παιδιά, να κάνουμε
σημαία μας την ειρήνη.
Ελάτε, παιδιά, να κλείσουμε
τον πόλεμο στη σπηλιά.**

✪✪

**Τα χέρια μας να ενώσουμε
κι υπόσχεση να δώσουμε
πως στη δική μας την καρδιά
ειρήνη θ' ανθίσει, παιδιά.**

Γιώργος Σακελλαρίδης

Η σημαiouλα μου

Τη σημαiouλα μου κρατώ
και με καμάρι περπατώ.

☘☘

Την ανεμίζω πιο ψηλά
Τη βλέπει ο ήλιος και γελά.

☘☘

Για χάρη της κι ο ουρανός
γίνεται ακόμα πιο λαμπρός.

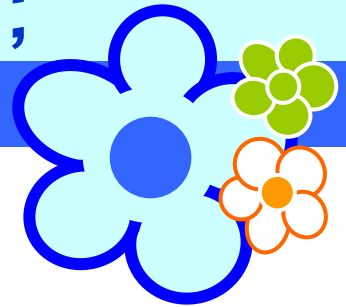
☘☘

Τη δείχνω τώρα στον γιαλό
Το κύμα πιάνει τον χορό.

Γιάννης Κρόκος

ΕΝΟΤΗΤΑ 7

Πώς λέμε ΟΧΙ;

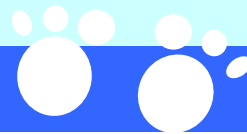
Στην ενότητα αυτή θα μάθεις:

- ✓ Να ακούς, να καταλαβαίνεις και να λες και εσύ παραμύθι.
- ✓ Να φτιάχνεις τα δικά σου παραμύθια.
- ✓ Να φτιάχνεις ερωτήσεις.
- ✓ Πώς να λες όχι.
- ✓ Να χρησιμοποιείς τα σημεία στίξης.
- ✓ Να τονίζεις τις λέξεις που θέλουν τόνους.

- ✱ Σε ποια χώρα βρίσκεται η πλατεία της εικόνας;
- ✱ Από πού το κατάλαβες;
- ✱ Τι θα άλλαζε, αν η ίδια πλατεία ήταν σε μια άλλη χώρα;
- ✱ Πότε σημαιοστολίζουμε τα κτίρια και τις πλατείες;
- ✱ Ξέρεις τι είναι εθνική γιορτή;

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

Η Χαρά, ο Αρμπέν, ο Λουκάς και η Γαλήνη δεν έχουν σχολείο σήμερα, γιατί είναι η 28η Οκτωβρίου. Μετά την παρέλαση μαζεύτηκαν στο σπίτι του Λουκά. Ο μπαμπάς του τους διηγείται συχνά ωραίες ιστορίες. Οι τέσσερις φίλοι τού ζητούν να τους πει μια ιστορία για την εθνική γιορτή...

Σαν παραμύθι

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας γίγαντας, ένας μεγάλος γίγαντας, τόσο μεγάλος όσο σαράντα εκατομμύρια άνθρωποι

μαζί. Τον ίδιο καιρό κάπου κοντά στον γίγαντα ήταν κι ένας νάνος. Ένας μικρός νάνος. Νάνος και γίγαντας ζούσαν ο καθένας στον τόπο του χωρίς να ενοχλεί ο ένας τον άλλο. Τους χώριζε άλλωστε ένα τεράστιο αυλάκι, μια θάλασσα.

Και ήταν ευτυχισμένοι... Και περνούσε ο καιρός. Ο νάνος κοίταγε τη δουλειά του, ο γίγαντας τη δικιά του, και ζούσαν

Αγαπημένοι...

Ένα πρωί όμως ο μεγάλος γίγαντας φόρεσε ένα περίεργο καπέλο και μια ακόμη πιο περίεργη στολή.

Φόρεσε και κάτι μεγάλες μπότες και μετά έκανε ένα μεγάλο πήδημα, έφτασε μπροστά στην πόρτα του μικρού νάνου και, βάνοντάς του μια λόγχη μπροστά στην κοιλιά του, είπε: «Έρθα να σου πάρω το σπίτι παραδώσου!».

Ο μικρός νάνος στην αρχή το πέρασε για χωρατό. «Κοίτα χωρατατζής που 'ναι ο μεγάλος γίγαντας!» σκέφτηκε. Και φέρνοντας στον νου τον γνωστό τους χαιρετισμό, του φώναξε:

- Γεια σου, γείτονα!

Ο γίγαντας όμως δεν καταλάβαινε πια από τέτοια. Πίεσε τη λόγχη πάνω στην κοιλιά του μικρού νάνου και άγρια ξαναφώναξε:

- Παραδώσου!

**Ο μικρός νάνος τότε κατάλαβε·
κοίταξε λυπημένος κατάματα
το μεγάλο γίγαντα και χωρίς κανένα
φόβο τού είπε:**

- Όχι, δεν παραδίνομαι!

**Αμέσως μετά έτρεξε, έφτασε στο
μικρό καλύβι του και σε λίγο
ξαναγύρισε κρατώντας στα χέρια
του μια σφεντόνα. Στάθηκε
μπροστά στον γίγαντα και
περίμενε.**

**Ο μεγάλος γίγαντας τα 'χασε για
λίγο. Ύστερα χύθηκε πάνω στον
μικρό νάνο θέλοντας να τον
συντρίψει. Έγινε όμως κάτι
απίστευτο. Ο μικρός νάνος νίκησε
τον μεγάλο γίγαντα! Ο μεγάλος
γίγαντας το 'βαλε στα πόδια...**

**Έτσι οι Έλληνες του Σαράντα,
όπως ο μικρός νάνος του
παραμυθιού, όταν η Ιταλία ζήτησε**

να της παραδώσουν τη χώρα τους, απάντησαν όπως και κείνος, μ' ένα θαρραλέο και αποφασιστικό ΟΧΙ!

Δεν είναι όμως μόνο πως είπαν το ΟΧΙ. Το διαφέντεψαν στη συνέχεια παλικάρισία και νικηφόρα πάνω στις βουνοκορφές.

Γαλάτεια Σουρέλη,
«Ντο-ρε-μι κι ένα σκυλί»,
εκδ. Ψυχογιός

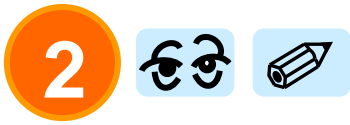
- * Ποιος είναι ο τίτλος του παραμυθιού;
- * Ποιοι είναι οι δύο ήρωες του παραμυθιού;
- * Τι συμβαίνει στην αρχή του παραμυθιού;
- * Τι γίνεται στη μέση του παραμυθιού;
- * Πώς τελειώνει το παραμύθι;

 Διηγήσου το παραμύθι με τη βοήθεια των παραπάνω ερωτήσεων.

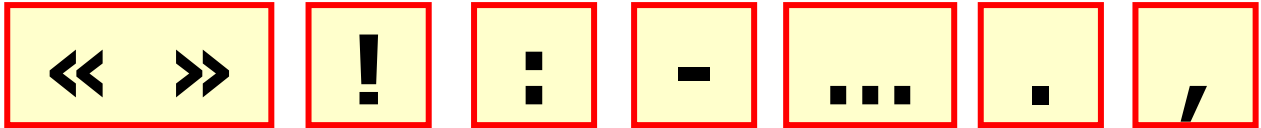
 Τι λέει στο παραμύθι ότι έκαναν οι Έλληνες του Σαράντα;
 Γνωρίζεις τι έγινε το 1940;
Από πού το γνωρίζεις;

Μάθε να γράφεις **σωστά** την πρώτη πρόταση του παραμυθιού.

Ζητήστε από τους μεγαλύτερους να σας πουν ιστορίες που έχουν ζήσει ή που έχουν ακούσει για τον πόλεμο του 1940. Αν βρείτε, φέρτε στην τάξη παιδικά βιβλία, παιδικά θεατρικά έργα ή ποιήματα για τον πόλεμο του 1940, για να τα διαβάσουμε όλοι μαζί.

Χρωμάτισε στο προηγούμενο παραμύθι τα παρακάτω σημαδάκια:

Στην επόμενη σελίδα ένωσε το κάθε σημαδάκι με την πρόταση που το εξηγεί.

·

Σταματούμε για λίγο μέσα στην πρόταση.

,

Μέσα σε αυτά μπαίνει ό,τι λέει κάποιος.

«»

Δείχνει την έκπληξη ή το θαυμασμό.

!

Μπαίνει στο τέλος της πρότασης.

:

Μπαίνει στο τέλος της πρότασης που ρωτά.

-

Δείχνει ότι σταματούμε, πριν γράψουμε τα λόγια κάποιου ή πριν εξηγήσουμε κάτι.

;

Δείχνει ότι κάποιος αρχίζει να μιλά.

...

Μπαίνει αντί για κάτι που δε θέλουμε να γράψουμε.

Βάλε στο κάθε κουτάκι το σωστό σημείο στίξης.

τελεία

κόμμα

εισαγωγικά

θαυμαστικό

ερωτηματικό

διπλή τελεία

παύλα

αποσιωπητικά

Τα σημαδάκια αυτά μας βοηθούν να διαβάζουμε πιο σωστά ένα κείμενο.

Θυμήσου! Μετά την τελεία,
το θαυμαστικό και
το ερωτηματικό αρχίζουμε
πάντα με κεφαλαίο γράμμα!

▶ Πήγαινε στην άσκηση **1** στη
σελίδα 71 του **Τετραδίου Εργασιών**
(1ος τόμος), διάβασε χρωματίζο-
ντας τη φωνή σου και βάλε τα
σημεία στίξης. Έπειτα κάνε
την **άσκηση 2**.

5

Βάγια, γιατί η λέξη βάνοντάς
στο παραμύθι του μπαμπά
του Λουκά έχει δύο τόνους;
Έγινε λάθος;

Δεν έγινε λάθος! Πολλές μικρές λέξεις, όπως οι μου, σου, του, μας, σας, τους, το, την, τον, δίνουν τον τόνο τους στην προηγούμενη λέξη! Για να καταλάβεις τότε συμβαίνει αυτό, διάβασε το παρακάτω κείμενο. Στις λέξεις που έχουν δύο τόνους πρόσεξε σε ποιες συλλαβές μπαίνουν αυτοί.

Στο σινεμά

Ο μπαμπάς μου, ο ξάδελφός μου και εγώ πήγαμε στο σινεμά, για να δούμε την ταινία «Φαντασία».

Ήθελα να κρατήσω το εισιτήριο για ενθύμιο, όμως πριν μπούμε στην αίθουσα προβολής, μας ζήτησαν

τα εισιτήριά μας. Εγώ δεν ήθελα να δώσω το δικό μου. «Άφησέ το στον κύριο τώρα» μου είπε ο μπαμπάς μου «και θα το ζητήσουμε καθώς φεύγουμε». Επιστρέφοντάς το μου, ο κύριος στην έξοδο μου έδωσε μια ιδέα: «Μπορείς να κάνεις το εισιτήριο σελιδοδείκτη για τα βιβλία σου».

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

←ΤΑΜΕΙΟ

Μάθε να γράφεις **σωστά**
την πρώτη πρόταση.

Τόσο μικροί αυτοί οι τόνοι και τόσο μικρά αυτά τα σημεία στίξης, και όμως είναι τόσο σημαντικά!

Για να δεις πόσο σημαντικά είναι όλα αυτά, πήγαινε στις σελίδες 73-75 του **Τετραδίου Εργασιών (1ος τόμος) και κάνε τις ασκήσεις **3** και **4**.**

Σήμερα που η Χαρά δεν έχει μάθημα, βρήκε χρόνο για να διαβάσει ένα ποίημα από το βιβλίο που δανείστηκε από τη βιβλιοθήκη του σχολείου. Διάβασε και εσύ!

Το ερωτηματικό

Μια φορά κι έναν καιρό,
ήταν το ερωτηματικό,
που συνέχεια ρωτούσε
κι όλους μας μας ενοχλούσε.

Είχε μια μικρή ουρίτσα
από κάτω απ' την τελίτσα,
σαν μαστίγιο την κουνούσε
αν κανείς δεν απαντούσε.

;

;

Τζιάνι Ροντάρι

;

;

Αντίγραψε στο τετράδιό σου
το ποίημα και μάθε να γράφεις
σωστά την πρώτη στροφή.

Πιο κάτω θα βρεις μερικές λέξεις που σε βοηθούν να ρωτάς. Θυμήσου! Οι λέξεις πώς και πού παίρνουν τόνο, όταν ρωτούμε.

ΠΟΙΟΣ

ΠΌΤΕ

ΠΌΣΟ

ΠΟΥ

ΓΙΑΤΙ

ΤΙ

ΠΩΣ

ΜΗΠΩΣ

ΤΙΝΟΣ

Φτιάξε προτάσεις με τις λέξεις αυτές.

Πήγαινε στη σελίδα 76 του Τετραδίου Εργασιών (1ος τόμος) και κάνε την άσκηση 5.

7

Θυμάσαι το παραμύθι με τον νάνο που είπε ΟΧΙ στον γίγαντα; Διάβασε τώρα με ποιους τρόπους μπορούμε να πούμε «όχι».

Όχι, δεν και μη

Όταν θέλω να αρνηθώ,
λέξεις χρησιμοποιώ
όπως όχι, δεν και μη,
ούτε, μήτε, επ' ουδενί,
αποκλείεται, κανένας,
τίποτε, ποτέ, ουδέν!

Όχι!

Για να δεις πώς εκφράζουμε την άρνηση, κάνε τις ασκήσεις **6** **7** και **8** στις σελίδες 77-80 του Τετραδίου Εργασιών (1ος τόμος).

Υπογράμμισε στο παρακάτω ποίημα όλες τις εκφράσεις που δείχνουν άρνηση.

Οι νότες

Σήμερα στη μουσική
τη νότα κάνουμε του μι
αλλά σαν γνωστή μου μοιάζει.
Όλο «μη» η μαμά φωνάζει.

☺☺

Μην κλοτσάς στο σπίτι μπάλα
και μη βιάζεσαι στη σκάλα.
Μην ξεχνάς δόντια να πλύνεις.
Στο μωρό γλυκά μη δίνεις.

☺☺

Φαίνεται στη μουσική,
όταν ήτανε μικρή,
πως δεν πρόσεχε πολύ
και θυμάται τώρα αυτή
μία νότα. Αυτή του μι...

Ορφέας (καλλιτεχνικό ψευδώνυμο)

Μάθε να γράφεις **σωστά**
τη δεύτερη στροφή.

8

Τίτλος

Ο ψεύτης βοσκός ←

Αρχή

Ζούσε κάποτε
ένας βοσκός. Κάθε
πρωί πήγαινε
τα πρόβατά του
να βοσκήσουν.

Μέση

Μια μέρα αποφάσισε να κάνει ένα αστείο, για να διασκεδάσει. Ανέβηκε σ' ένα ύψωμα και άρχισε να φωνάζει: «Λύκος! Λύκος! Τρέξτε!». Οι χωριανοί τον άκουσαν κι έτρεξαν να βοηθήσουν. Δεν είδαν όμως τον λύκο. Είδαν μόνο τον βοσκό να γελά κι έφυγαν θυμωμένοι.

Τέλος

Δεν πέρασε πολύς καιρός και πλησίασε στ' αλήθεια λύκος το κοπάδι. «Λύκος! Λύκος! Τρέξτε!» φώναζε τρομαγμένος ο βοσκός. Αλλά αυτή τη φορά οι χωριανοί δεν έδωσαν σημασία. Κανείς δεν τον πίστεψε και κανείς δεν έτρεξε να τον βοηθήσει. Έτσι, ο λύκος έφαγε τα πρόβατα του ψεύτη βοσκού.

«Μύθοι του Αισώπου»,
εκδ. Ελληνικά Γράμματα,
εικονογράφηση Άννα Μενδρινού

Μάθε να γράφεις **σωστά**
την αρχή του παραμυθιού.

Για να φτιάξεις ένα
παραμύθι, πρέπει:

1. Να πεις ποιος είναι
ο **τίτλος** του.
2. Να πεις χωριστά:
  - αυτό που συμβαίνει
στην **αρχή**,
  - αυτό που συμβαίνει
στη **μέση** και
  - αυτό που συμβαίνει
στο **τέλος**.

Ας φτιάξουμε όλοι μαζί στην
τάξη ένα παραμύθι, όπως μας
συμβουλεύει η Βάγια.

Το παραμύθι μπορεί να περιέχει τις λέξεις: άμαξα, βαρέλι, βιολί, νησί, πειρατής, ήλιος, διαμάντι, πυξίδα, παπαγάλος, νάνος.

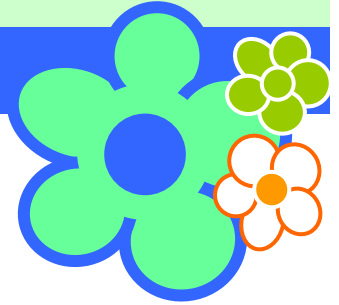

▶▶ Για να φτιάξεις και άλλα παραμύθια, πήγαινε στις σελίδες 81-85 του **Τετραδίου Εργασιών (1ος τόμος)** και κάνε τις ασκήσεις **9**, **10** και **11**.

Αύριο Ανθολόγιο

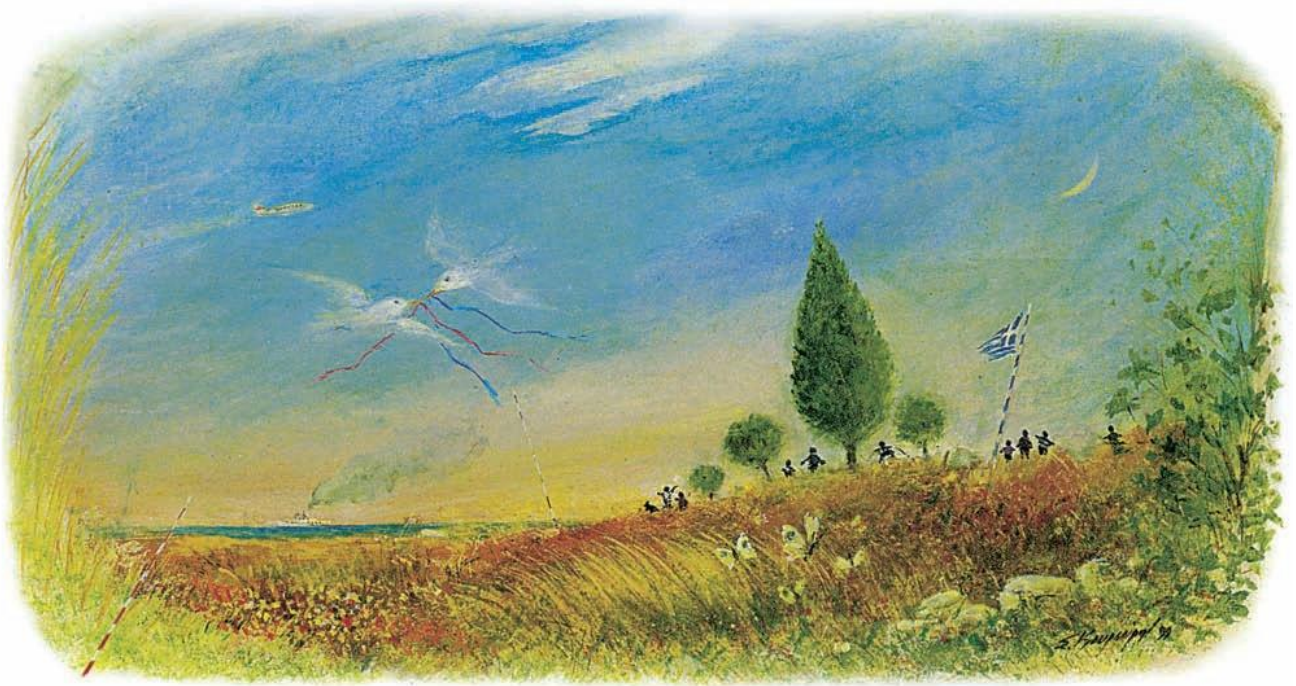
ΕΝΟΤΗΤΑ 8

Το ταξίδι στη Χωχαρούπα

Στην ενότητα αυτή θα μάθεις:

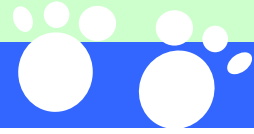
- ✓ Τι είναι οι γλωσσοδέτες και τα αινίγματα.
- ✓ Να λες γλωσσοδέτες.
- ✓ Να φτιάχνεις αινίγματα.
- ✓ Να φτιάχνεις στιχάκια.
- ✓ Να διαβάζεις και να γράφεις σωστά δύο ή περισσότερα σύμφωνα στη σειρά.
- ✓ Το ρήμα είμαι

Πίνακας του Σπύρου Κουρσάρη

**✦ Θα ήθελες να βρίσκεσαι
στο τοπίο που βλέπεις
σε αυτό τον πίνακα; Γιατί;**

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

1

Η αρχή του ταξιδιού

Η Γαλήνη, η Χαρά, ο Λουκάς και ο Αρμπέν επιτέλους ξεκίνησαν το ταξίδι τους για τη Χωχαρούπα. Περπάτησαν τρεις μέρες και τρεις νύχτες, ώσπου έφτασαν σε μια παράξενη χώρα με κατοίκους που μιλούσαν λίγο περίεργα...

- Ουφ! **Είμαι** κουρασμένος.

- Λουκά, δεν **είσαι** μόνο εσύ κουρασμένος... Για δείτε! Μια μεγάλη πολιτεία! Λέτε να φτάσαμε στη Χωχαρούπα;

- Ας ρωτήσουμε, για να **είμαστε** σίγουροι! Να! Κάποιος έρχεται προς τα εδώ.

- Καλημέρα σας! Πώς λένε αυτή την πολιτεία;

- Καλημέρα καμηλιέρη, καμηλιέρη καλημέρα! Τούτη εδώ την πολιτεία τη λένε Λιλιμέρα. Και εσείς, φίλοι μου, ποιοι **είστε**;

- Εγώ είμαι η Γαλήνη και αυτοί είναι οι φίλοι μου, η Χαρά, ο Λουκάς και ο Αρμπέν. Μήπως ξέρετε πώς μπορούμε να πάμε στη Χωχαρούπα;

- Α! Θα ρωτήσετε τον γιο του Ρουμπή, του Κουμπή, του ρουμποκομπολογή, που βγήκε να ρουμπέψει, να κουμπέψει,

να ρουμποκομπολογέψει, και
τον βρήκαν οι ρουμπήδες,
οι κουμπήδες,
οι ρουμποκομπολογήδες και
του πήραν τα ρουμπιά του,
τα κουμπιά του,
τα ρουμποκομπολογία του.

- Ευχαριστούμε πολύ! Και πού
θα βρούμε τον γιο του Ρουμπή;

- Θα περάσετε την εκκλησιά τη
μολυβωτή, πελεκητή,
μολυβοκοντυλοπελεκητή, και
αμέσως μετά θα βρείτε το σπίτι
του Ρουμπή. Ρωτήστε τον να
σας πει πού **είναι** ο γιος του!

- Σας ευχαριστούμε. Αντίο!

- * Σε ποιο μέρος έφτασαν οι τέσσερις φίλοι;**
- * Ποιον πρέπει να ρωτήσουν, για να μάθουν πού βρίσκεται η Χωχαρούπα;**
- * Πώς θα βρουν τον γιο του Ρουμπή;**

Υπογράμμισε στον παραπάνω διάλογο όσες φράσεις νομίζεις πως μπερδεύουν τη γλώσσα σου. Έπειτα προσπάθησε να τις διαβάσεις γρήγορα.

Τις φράσεις αυτές τις λέμε γλωσσοδέτες. Μπορείς να σκεφτείς γιατί; Εσύ ξέρεις άλλους γλωσσοδέτες;

Οι τέσσερις φίλοι βρήκαν τελικά τον γιο του Ρουμπή να παίζει με έναν φίλο του. Ο γιος του Ρουμπή τους είπε πως, για να τους βοηθήσει να βρουν τη Χωχαρούπα, πρέπει να μιλήσουν και εκείνοι με γλωσσοδέτες.

Για να βοηθήσετε τον Αρμπέν, τη Χαρά, τη Γαλήνη και τον Λουκά να μιλήσουν με γλωσσοδέτες με τον γιο του Ρουμπή, χωριστείτε σε δύο ομάδες και μαζέψτε όσους πιο πολλούς γλωσσοδέτες μπορείτε. Ρωτήστε τους δικούς σας ή τους γνωστούς σας και γράψτε τους γλωσσοδέτες **στο τετράδιό σας. Για να δούμε, ποια ομάδα θα βρει τους περισσότερους;**

Οι τέσσερις φίλοι χρειάζονται και άλλους γλωσσοδέτες, για να μιλήσουν με τον γιο του Ρουμπή! Άνοιξε το **Τετράδιο Εργασιών** στη σελίδα 7 (**2ος τόμος**) και κάνε την **άσκηση 1**.

Μπορείς να διαβάσεις γρήγορα τους παρακάτω γλωσσοδέτες;

- Πέμπτη, πέφτει ο πεύκος κάτω.
- Βρίσκω τις πόρτες κλειδωτές, κλειδωμένες και κλειδαμπαρωμένες.
- Άσπρο χαρτί και ξέξασπρο και ξέξασπρο μελάνι και ξέξασπρη γραμματική, ξέξασπρο γράμμα κάνει.

Μάθε να γράφεις σωστά τον πρώτο γλωσσοδέτη.

Βρες τις λέξεις με τα μπλε γράμματα στον διάλογο 1 και συμπλήρωσε τον παρακάτω πίνακα.

ΤΟ ΡΗΜΑ είμαι

Εγώ	.....	Εμείς	.....
Εσύ.	.....	Εσείς	.....
Αυτός Αυτή Αυτό	.....	Αυτοί Αυτές Αυτά	είναι

Μάθε να γράφεις σωστά το ρήμα
είμαι.

▶▶ Για να συνεχίσεις, πήγαινε στις
ασκήσεις **2** και **3** στις σελίδες
10-12 του Τετραδίου Εργασιών (2ος
τόμος).

4

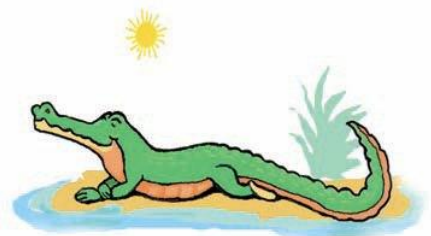

Τη γλώσσα μας δεν την μπερ-
δεύουμε μόνο με τους γλωσσο-
δέτες. Υπάρχουν μερικές λέξεις
με πολλά σύμφωνα στη σειρά,
οι οποίες κάνουν τη γλώσσα μας
άνω κάτω! Διάβασε φωναχτά
το παρακάτω κείμενο
και θα δεις...

Ο άντρας με το ακορντεόν και την άρπα

Ζούσε κάποτε ένας άντρας κοντά στον Πράσινο Γκρεμό, ο οποίος ήξερε να παίζει άρπα και ακορντεόν. Η πορτοκαλί αλεπού, ο κροκόδειλος, η αρκούδα και ο βάτραχος τον άκουγαν μαγεμένοι, όποτε αποφάσιζε να παίξει μουσική. «Μπράβο!» του φώναζαν, όταν οι γλυκές νότες της άρπας χόρευαν με τα σύννεφα ή όταν οι σκανδαλιάρες νότες του ακορντεόν γαργάλευαν τις ακτίνες του ήλιου!

ΠΡΟΣΟΧΗ! Μην τα μπερδεύεις:

μπρ μπράβο

ρμπ Αρμπέν

ντρ άντρας

ρντ ακορντεόν

πρ πράσινος

ρπ άρπα

τρ βάτραχος

ρτ πορτοκαλί

κρ κροκόδειλος

ρκ αρκούδα

Μάθε να γράφεις τις λέξεις σωστά.

Πήγαινε στην άσκηση **4**
στη σελίδα 13 του Τετραδίου
Εργασιών (2ος τόμος).

Στη χώρα των αινιγμάτων

Οι τέσσερις φίλοι σε ευχαριστούν που βρήκες πολλούς γλωσσοδέτες και τους βοήθησες έτσι να συνεννοηθούν με τον γιο του Ρουμπή. Ο γιος του Ρουμπή τους είπε ότι, για να βρουν τη Χωχαρούπα, πρέπει πρώτα να περάσουν από τη Χώρα των Αινιγμάτων.

Οι τέσσερις φίλοι περπάτησαν τρεις μέρες και τρεις νύχτες, ώσπου τελικά βρήκαν τη μακρινή χώρα με τους κατοίκους που μιλούσαν με αινίγματα...

- Καλημέρα σας! Ψάχνουμε τη Χωχαρούπα. Μήπως ξέρετε πώς θα τη βρούμε;

- Γεια σας και σε σας. Για να βρείτε τη Χωχαρούπα, πρέπει να ξεκινήσετε μόλις βγει το...

- Ποιο;

- Εκείνο που «σαν κοιμάσαι, αυτό ξυπνάει και τη νύχτα όλη γυρνάει. Σαν ξυπνήσεις, αυτό κάνει μοναχό του νάνι νάνι». 🌙 Επίσης, θα προχωρήσετε μέχρι να λιώσουν δύο ζευγάρια από αυτά που «όταν τα λύνεις, κάθονται και όταν τα δένεις, φεύγουν». 👞 Μετά θα ακολουθήσετε τα...

- Τι θα ακολουθήσουμε;

- Αυτά που είναι «από πάνω σαν τηγάνι, από κάτω σαν μπαμπάκι και από πίσω σαν ψαλίδι». ✂️ Θα σας δείξουν

το δρόμο για τη Χωχαρούπα.
Καλή τύχη!

- Ουφ! Δεν κατάλαβα τίποτα!
Τι έλεγε;

- Μα είναι απλό! Μας έλεγε
αινίγματα. Για να βρούμε τη
Χωχαρούπα, πρέπει να βρούμε
τη λύση των αινιγμάτων.

Υπογράμμισε στον διάλογο αυτά
που νομίζεις ότι είναι αινίγματα.

Βοήθησε τη Χαρά, τον Λουκά,
τη Γαλήνη και τον Αρμπέν να
καταλάβουν τι πρέπει να κάνουν.

Η Χαρά, ο Λουκάς, η Γαλήνη και
ο Αρμπέν πρέπει να ξεκινήσουν
μόλις βγει το ....., να

περπατήσουν ώσπου να λιώσουν
δύο ζευγάρια ..... και
να ακολουθήσουν τα .....

 Εσύ ξέρεις άλλα αινίγματα;

Κάνουμε διαγωνισμό με αινίγματα;
Ποιος θα βρει τι είναι;

Έχω ένα βαρελάκι που 'χει δυο
λογιών κρασάκι. Τι είναι;

.....

Ψηλός ψηλός καλόγερος
και κόκαλα δεν έχει. Τι είναι;

.....

Είμαι τόπι κόκκινο κι αν με
καθαρίσεις, άσπρο νόστιμο καρπό
αμέσως θ' αντικρίσεις.
Τι είναι; .....

Για να μάθεις να φτιάχνεις
αινίγματα, πήγαινε στις **ασκήσεις**
5 και **6** στις σελίδες 15-17 του
Τετραδίου Εργασιών.

6

Στη Χωχαρούπα

Οι τέσσερις φίλοι σε ευχαριστούν
που τους βοήθησες να λύσουν τα
αινίγματα. Ξεκίνησαν μόλις βγήκε
το φεγγάρι, ακολούθησαν τα χελι-
δόνια και περπάτησαν ώσπου να
λιώσουν ο καθένας δύο ζευγάρια
παπούτσια. Όταν έλιωσε και το
δεύτερο, έφτασαν σε μια ονειρε-
μένη χώρα με όμορφα χαμηλά
σπίτια από ζάχαρη, μεγάλα πάρκα
γεμάτα τεράστια δέντρα, με
περίεργα λουλούδια και παιδιά

ευτυχισμένα, που μιλούσαν με
στιχάκια και διάβαζαν ποιήματα.
Ήταν η Χωχαρούπα!

- Επιτέλους, φτάσαμε!

- Ποπό! Δες πόσα παιδιά!
Παιδιά μαύρα και λευκά, παιδιά
με μαλλιά ξανθά και καστανά,
παιδιά με μάτια σκιστά ή
αμυγδαλωτά.

- Πάμε να παίξουμε μαζί τους!

- Γεια σας, φίλοι μας! Είμαστε
η Χαρά, ο Λουκάς, ο Αρμπέν
και η Γαλήνη. Ήρθαμε από
πολύ μακριά, από την Ελλάδα,
για να σας συναντήσουμε.

- Καλώς τους φίλους απ' την
Ελλάδα, που 'χει την Κρήτη και
τη Λευκάδα, κι ο κόσμος τρώει

τη φασολάδα και πάει βαρκάδα
στη φεγγαράδα.

- Αλήθεια, τι σημαίνει
Χωχαρούπα;

- Χωχαρούπα είναι η Χώρα των
Χαρούμενων Παιδιών, της
αγάπης, της ειρήνης, των
γλυκών ζαχαρωτών.

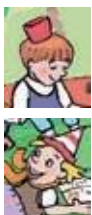
- Από πού έχουν έρθει όλα αυτά
τα παιδιά;

- Απ' την Ευρώπη και την Ασία,
την Αυστραλία, την Αφρική,
τη μακρινή Αμερική.

- Και τι κάνετε εδώ όλη μέρα;

- Παίζουμε και τραγουδάμε όλη
μέρα και γελάμε, όλα τα παιδιά

**βοηθάμε κι όλοι ΙΣΟΙ
προχωράμε.**

**- Μπορούμε να μείνουμε
λίγες μέρες μαζί σας;**

**- Όσο θέλετε μπορείτε
δίπλα μας να μοιραστείτε
τη χαρά και τη γαλήνη,
αν δεχτείτε
την ΕΙΡΗΝΗ!**

- * Οι τέσσερις φίλοι έφτασαν
πρώτα στη Λιλιμέρα. Πώς
μιλούσαν οι άνθρωποι εκεί;**
- * Πώς μιλούσαν οι άνθρωποι στη
δεύτερη πολιτεία;**
- * Τι σημαίνει Χωχαρούπα;**
- * Μπορείς να περιγράψεις πώς
φαντάζεσαι τη Χωχαρούπα;**

✶ Τι πρέπει να δεχτούν οι ήρωες, αν θέλουν να μείνουν για λίγες μέρες στη Χωχαρούπα;

Μάθε να γράφεις **σωστά** τα δύο στιχάκια που εξηγούν τι σημαίνει Χωχαρούπα.

Φτάνοντας στη Χωχαρούπα, οι τέσσερις φίλοι βρήκαν όλα τα παιδιά να διαβάζουν ξαπλωμένα αναπαυτικά κάτω από τα μεγάλα δέντρα. Τι διάβαζαν; Δες παρακάτω...

Αν όλα τα παιδιά της Γης

**Αν όλα τα παιδιά της Γης
πιάναν γερά τα χέρια,
κορίτσια αγόρια στη σειρά
και στήνανε χορό,
ο κύκλος θα γινότανε
πολύ πολύ μεγάλος
κι ολόκληρη τη Γη μας
θ' αγκάλιαζε θαρρώ.**

☺☺☺

**Θα 'ρχόνταν τότε τα πουλιά,
θα 'ρχόνταν τα λουλούδια
θα 'ρχότανε κι η άνοιξη
να μπει μες στον χορό,
κι ο κύκλος θα γινότανε
ακόμα πιο μεγάλος
και τρεις φορές τη Γη μας
θ' αγκάλιαζε θαρρώ!**

Γιάννης Ρίτσος

Η Ξανθούλα

Την είδα την Ξανθούλα,
την είδα ψες αργά,
που εμπήκε στη βαρκούλα
να πάει στην ξενητειά.

ΩΩ

Εφούσκωνε τ' αέρι
λευκότατα πανιά
ωσάν το περιστέρι
που απλώνει τα φτερά.

Διονύσιος Σολωμός

- * Πώς λέγονται αυτά που διάβαζαν τα παιδιά στη Χωχαρούπα;
- * Ποιο από τα παραπάνω ποιήματα σου αρέσει πιο πολύ;
- * Ποιος ποιητής έγραψε το κάθε ποίημα;

 Απάγγειλε το ποίημα που σου αρέσει με διαφορετικούς τρόπους: γρήγορα, αργά ή όπως αλλιώς θέλεις εσύ.

Αντίγραψε στο τετράδιό σου το ποίημα που σου άρεσε και ζωγράφισε δίπλα ό,τι θέλεις. Μάθε να γράφεις σωστά τους δύο πρώτους στίχους. Έπειτα μάθε το ποίημα απέξω.

Η Χαρά, ο Λουκάς, η Γαλήνη και ο Αρμπέν πρέπει να επιστρέψουν στα σπίτια τους.

Πριν φύγουν όμως από τη Χωχαρούπα, έμαθαν να γράφουν στιχάκια. Αν θέλεις να μάθεις και εσύ να γράφεις στιχάκια, πήγαινε στις ασκήσεις **7**, **8**, **9** και **10** στις σελίδες 18 - 22 του **Τετραδίου Εργασιών (2ος τόμος)**.

Αύριο Ανθολόγιο

A

αυλός, ο (εν. 5): μουσικό όργανο που είναι πνευστό, δηλαδή χρειάζεται να φυσούμε μέσα σε αυτό, για να βγάλει ήχο.

B

βασικός, -ή -ό (εν. 6): σημαντικός.

Γ

γραφικός, -ή -ό (εν. 6): με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, που ξεχωρίζει.

Δ

διαφεντεύω (εν. 7): φυλάω, υπερασπίζομαι.

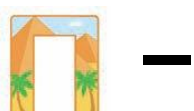
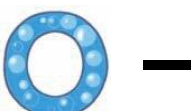
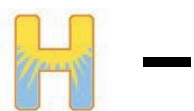
Ε

ευεργετικός, -ή -ό (εν. 5): ωφέλιμος.

ευλογία, η (εν. 5): ευχή.

Z

–

σημαιοστολίζω (εν. 7): στολίζω με σημαίες.

σκανδαλιάρης, -α -ικο (εν. 8): άτακτος.

σφεντόνα, η (εν. 7): παιδικό ξύλινο όπλο σε σχήμα διχάλας, πάνω στο οποίο είναι στερεωμένο ένα λάστιχο που κάποιος το τεντώνει και πετά πέτρες μακριά.

—

—

—

χωρατό, το (εν. 7): αστείο.

—

—

Ένα παράξενο ταξίδι...

(συνέχεια από τον 1ο τόμο)

Περιεχόμενα

Σελίδα

5. Πάμε για ψώνια;	7
6. Είμαστε έτοιμοι;.....	33
7. Πώς λέμε ΟΧΙ	57
8. Το ταξίδι στη Χωχαρούττα.....	81
Γλωσσάριο	106

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.